

ОЛЕНА ПОЛОВІНА

ФЕЄРІЯ ОБРАЗІВ: ЧУЮ, БАЧУ, ДІЮ

Артігри для дітей
старшого дошкільного віку
5–7 років

Методичний посібник

Київ — 2024

Рекомендовано до друку Вченою радою
Факультету педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 1 від 20.10.2022 р.)

Автор:

Половіна Олена, завідувач кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент.

Автор освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» Державного стандарту дошкільної освіти (ред. 2021 р.) та співавтор освітньої програми «Дитина» 2020 р. (розділ «Дитина у світі мистецтва»).

Рецензенти:

Довбня Софія, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного факультету Українського державного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент;

Дралюк Яна, директор ЗДО № 100 «Казка» м. Києва.

Експертизу здійснили:

Савченко Юрій, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук, доцент;

Бондаренко Геннадій, завідувач кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент.

Половіна О.

П52 Феєрія образів: чую, бачу, дію. Артїгри для дітей старшого дошкільного віку 5–7 років: метод. посіб. — Київ : Київ. столич. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. — 56 с.

Методичний посібник є дидактичним забезпеченням до освітньої програми «Дитина» (ред. 2020 р.) і призначений для використання в освітньому процесі закладів дошкільної освіти та в умовах сім'ї. Відповідає вимогам освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» Державного стандарту дошкільної освіти (ред. 2021 р.).

Розкрито інноваційні підходи до формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку. Подано рекомендації щодо організації артгри як форми артосвіти дошкільників, запропоновано авторські артїгри та артвправи для дітей 5–7 років.

Для педагогів закладів дошкільної освіти, центрів розвитку дитини, батьків й усіх зацікавлених осіб.

УДК 373.2.015.31:159.93]:7(075.8)

ЗМІСТ

Передмова	4
Що таке артгра	6
Ігровий комплекс «Художня майстерня в природі»	9
Комплекс артігор практичного спрямування.....	14
<i>Серія I</i>	14
<i>Серія II</i>	33
<i>Серія III</i>	42
Артгра: шлях до сюжетно-рольової гри.....	51
Післямова	55

ПЕРЕДМОВА

Перші кроки у безмежний, складний і загадковий світ дитина робить у дошкільний період. Як влучно зазначав Януш Корчак, малюк прагне створити в цей час свій світ дитинства, добра і краси, своєрідний мікрокосм реального світу. Важлива умова розвитку особистості дитини — її самовираження у різноманітних активностях. Серед останніх потужною є мистецько-творча діяльність, що дає змогу спробувати власні сили в її різних видах; розширити діапазон пізнання світу, у якому колір, форма, рух і звук — своєрідні провідники; мотивує дитину до творчої активності за рахунок розмаїття матеріалів для реалізації творчого задуму; сприяє самореалізації.

Видами мистецько-творчої діяльності є такі:

- художньо-продуктивна (малювання, ліплення, аплікація);
- музична (слухання музики, співи, ігри, танці, гра на музичних інструментах);
- театралізована (глядацька, виконавська);
- комунікація за творами мистецтва (творами живопису, скульптури, архітектури, декоративно-ужиткового мистецтва);
- самостійна художня діяльність.

Мистецько-творча діяльність дітей дошкільного віку не існує у чистому вигляді в тому розумінні, яке вкладають у неї дорослі, оскільки все, починаючи з творчого задуму дитини, його реалізації та результату, потребує певного педагогічного супроводу. Єдина діяльність, у якій малюк самостійно реалізує свій задум, дії та виходить на невидимий, але такий значимий результат — *задоволення* — це гра. Власне, тому й виникла ідея розробити серію артігор,

у яких за рахунок спеціально створених умов та особливих структурних елементів (ігровий сюжет, ігрові дії) дитина у природній для неї діяльності розвиватиме творчу активність інтерпретуючи, варіюючи, індивідуалізуючи.

Запорукою успіху такої дитячої активності є:

- відмова від усталених стереотипів щодо наявності зразка та відтворення його дітьми;
- надання можливості малюкам вільно експериментувати, робити відкриття, випробовувати власні ідеї, виражати свої емоції під час артгри;
- мотивація до активності у різних видах мистецько-творчої діяльності за допомогою ігрового сюжету, варіативності матеріалів, свободи ігрових дій;
- формування естетичного (почуттєвого) ставлення до природних об'єктів, які можуть слугувати атрибутами артгри;
- партнерство дорослого, що створює відповідні умови для артгри та надихає кожну дитину на вільну творчість.

Гра — проблема для сучасних дітей. Про це точаться наукові дискусії, над цим замислюються батьки й педагоги. Тож з огляду на зазначене хочеться допомогти практикам презентацією авторських артігор.

Посібник «Феєрія образів: чую, бачу, дію» виник як відповідь на запити педагогів — слухачів мистецьких вебінарів автора; студентів, які опановують навчальну дисципліну «Артосвіта дітей дошкільного віку», працюють у садочках і виховують власних дітей.

Книжка складається з двох основних частин: ігрового комплексу «Художня май-

стерня в природі» та комплексу артігор практичного спрямування для дітей старшого дошкільного віку, що містить три серії ігор й ігрових вправ.

I серія. Ігри та ігрові вправи, які розкривають виразні особливості образотворчого мистецтва (колір, колорит, форма, світлотінь, об'єм, композиція), викликають у дитини позитивне ставлення до художньо-продуктивної діяльності, пізнання властивостей різних художніх матеріалів (фарби, крейда, олівці, барвники, папір, тканина, фольга, глина, тісто, пісок тощо), сприяють комунікації за творами мистецтва.

II серія. Музичні ігри та ігрові вправи, що орієнтують на накопичення яскравих музично-образних вражень, нового досвіду музичного виконавства, способів творчого самовираження, спілкування. Вони характеризуються яскравою виразністю спрямованості на залучення дітей до активної музично-творчої діяльності, оволодіння новими способами музичних дій.

III серія. Ігри та ігрові вправи, спрямовані на формування основ глядацької та виконавської культури, удосконалення вмінь використовувати міміку, пластику, різноманітні атрибути для створення театральних образів, закріплюють уявлення про театральні професії, патерни поведін-

ки у театрі, а також ігрові вправи та ігри на розвиток чуттєвості, пластичності й чутливості.

У посібнику найповніше представлена I серія. Це зумовлено тим, що вихователі й батьки фактично не використовують артігри як засіб художньо-продуктивної діяльності. Пояснюємо це тим, що у фаховій літературі та періодичних виданнях майже відсутні артігри з художньо-продуктивного образотворення для дітей дошкільного віку. Такий стан спонукав до поглибленої роботи над створенням саме цього виду ігор. Щодо артігор як засобу музичної та театралізованої діяльності, то вони, порівняно з іграми, які ми зарахували до I серії, значно краще представлені у фаховій літературі й відповідно у практиці дошкільної освіти. Саме тому в посібнику їх менша кількість.

На особливу увагу заслуговують сучасні авторські ігри та ігрові вправи з театрального образотворення дітей дошкільного віку (усі вікові підгрупи) Інни Кондратець, вміщені у Методичних рекомендаціях до освітньої програми «Дитина-2021» та фахових часописах для дошкільних працівників. Саме вони цілком відповідають освітній стратегії щодо формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку, задекларованій у новій редакції Державного стандарту дошкільної освіти в Україні (2021).

Представлені у посібнику ігри розроблені з метою підтримки у дітей старшого дошкільного віку інтересу до мистецько-творчої діяльності, удосконалення навичок, які формуються під час організованої освітньої взаємодії; стимулювання бажання варіювати, інтерпретувати набутий досвід у самостійній художній та ігровій діяльності.

*Тож бажаємо радості
й задоволення від артгри!*

Навчальне видання

ПОЛОВІНА Олена Анатоліївна

ФЕЄРІЯ ОБРАЗІВ: ЧУЮ, БАЧУ, ДІЮ

Артігри для дітей
старшого дошкільного віку
5–7 років

Методичний посібник

*У виданні з навчальною метою
(п. 6 ст. 15, ст. 23 Закону України «Про авторське право і суміжні права»)
використані матеріали, у тому числі ілюстративні,
вміщені в Інтернеті у вільному доступі, а також зразки з особистого архіву авторки*

НМЦ видавничої діяльності
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Завідувачка НМЦ видавничої діяльності *М.М. Прядко*
Відповідальна за випуск *А.М. Даниленко*

Над виданням працювали:
Л.В. Потравка, В.І. Скрябіна, Т.В. Нестерова

Підписано до друку 25.04.2024 р. Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. 6,51. Зам. № 4-24.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 8052 від 29.01.2024

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі «Інтернет» без письмового дозволу Київського столичного університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності